

NUMER 13.

KWARTAŁ II.

NUMER 65.

ROK TRZECI

MOTYL

PIĄTEK DNIA 9. KWIETNIA 1830. ROKU.

STOLARZ I SIOSTRA MIŁOSIERDZIA

W 1808. młody Ferdynand Wardek Porucznik Austriacki był ieńcem Francuzkim. Przeznaczono mu za miejsce aresztu małe miasteczko nad brzegiem Saony. Bogaty, zacnej familji nie wiele ucierpiał za granicą gdyby daleko swoich szczęśliwym bydź można. Porucznik stał w mieszkaniu Pana L. dawnego szlachcica który mimo przeżyte dwa krzyżyki rewolucyjnej równości, dał ieszczęzaszczytami herbarza i heraldyki. Pan L. mógł się wszakże daleko więcej puszyć skarbem posiadanym w osobie miluchnej szesnastoletniej Eufrazji. Porucznik dobrze był przyiętym w familji która umiała cenić jego wychowanie i obejście. Kiedy dwoie młodzieży mieszka pod iednym dachem, widuie się codzień przepędza razem, znaczuą dnia cząstkę, często sam na sam, ulegają wpływowi spoufalenia które nie przypuszcza obojętności. Muszą się kochać albo się nienawidzić. Eufrazja i Porucznik nie czuli ku sobie nienawiści. Eufrazja kochała go pierwszą młodej dziewicy miłością, której Wardeck nad-

używać nie chciał: gotów by się był z nią żenić, ale nie zupełnie od siebie zależał, a jeszcze dzieckiem, zaręczony był umową familijną z córką magnata. Iednakże wahał się: tysiąc przeciwnych projektów krzyżowało się w jego umyśle; Otrzymać zezwolenie rodziców było iednym jego życzeniem, ale trudności były liczne, żaden środek stanowczy nienawiaał się na myśli, gdy nagle pokój między Francją i Austrią podpisany, wrócił woiennych ienców w ich rodzinne progi. Opuszczaiąc Eufrazję przysięgł Porucznik że nigdy się z inną nie ożeni.

W roku. 1814. Hrabia Burden Generał Lejtenant wojsk Anstryackich wszedł z swym korpusem do Francji i zaiął Lugdun ze 30tą tysiącami ludzi których u Mieszczan rozkwaterowano. Iednego wieczora w Lutym, stolarz Michał rozmawiał przy ognisku z żoną. Michał, rzekła doń nagle, nie słyszysz bębna.—Dyć prawda, nawet wielkie bębniisko; to pewno muszą bydz Austryiaki pojde zobaczę- Ej, zostań dziś mi się śnił czarny kolor, bez tego naszłg tu nam żołnierzy- Alboż to Austryiakom ciężko dadz kwaterę?- No aleć potrzeba ich przyiać- Dobrze, ale coż im dać ieść: nie mamy nic a Miemcy zrąiak.... Coż robić, damy co będzie można. Pan Komissarz może lituie się nad nami- Zgadłaś on się tylko lituie nad bogatemi: zobaczysz.

Nie minęło kwadransa stukaią do drzwi. Michał otwiera. Wpada sześciu grenadjerów i krzyczą. *Brod, Wein Schnaps*. Sześciu grenadjerow dla Boga my tego nigdy nie wyżywimy, to musi bydz pomyłka. Michał^e podz no prędko do Komissarza. A dalipan pojde, odpowiedział Michał, ktorego głowa iuż się rozgrzewać zaczynała ieżli mi nie uczynią sprawiedliwosci to zobaczam I Poszed do Kommissarza obrzuconego takiemiż reklamacjami. Iednakże potrafił wyrobić zmniejsze nie dwóma ludźmi a nie- Co uspokoiony pomyślnością uczynionego kroku pośpieszył

do domu lecz iakaż była zgroza gdy ujrzał sześciu nowych grenadjerow w czasie niebytności i jego nadesłanych. Gniew i rozpacz ogarnęły go: nie dołaiąc iuż się powściągnąć wyzionął swą niechęć ku Austryiakom i gdy ieden z nich, uczynił zamach, stolarz skoczył doń i broń noszącego z lekka ranił. Wnet uięty a związany, stawionym został przed Hrabiego de Burden. Nie pierwszy to raz podobne sceny miały miejsce: kilka wojskowych Austryiackich iuż tak uczczono a rozjuszenie mieszkańców mogło się do buntu posunąć. Trzeba było przykładu, stolarz Michał został obranym do dania go. Hrabia Burden postanowił kazac go nazajutrz rozstrzelać.

Iuż tegoż wieczora rozsiała się po mieście pogłoska że obywatel miał bydź rozstrzelanym za ukrzywdzenie żołnierza: skarżono głośno Komissarza i czeredę ako pierwszą tego przyczynę. Ten dla zatarcia ile możności błędu, zapewne bez umysłu popełnionego, udał się nazajutrz rano na czele municypalności do Hrabiego de Burden lecz niczego nie otrzymał. *Trzeba przykładu nieo dbicie potrzeba*, odpowiedź była Generała. Prefek nie dziwił się iż Komissarzowi się nie udało To gawron pomyślał, ia pojdę do Generała i dowiodę mieszkańcom że umiem czynić dla nich przysługi kiedy mi się podoba Lecz dostał też samę odpowiedź. *Potrzeba przykładu a* błogosławił Austryiaków i cały ród Germanow aryngą *verfluchter Deutcher*. Trybunał wdał się także w tę sprawę i wystąpił w paradzie do Hrabiego Burden. Sędziowie nie wątpili iżby powaga ich peruk i solenność exort nie uczyniły większego wrażenia na generale Austryakiem aniżeli powaga iednego człowieka iakkolwiek Prefekta. I-Trybunał celu chybił odprawion gładko twierdzeniem *Potrzeba przykładu*. —

Widząc celniejsze miasta władze tak zdebankowane

duchowieństwo tryumfowało Mnie to pomyślał Biskup zostawiono wyiednać ułaskawienie tego mizeraka: nie już by tego Biskupowi odmowiono: przeto na czele kapituły w imię Boga miłosierdzia szedł błagać o łaskę dla stoła - rza Michała którym się nikt nie zajmował wczora a który został teraz przedmiotem troskliwości powszechnej. I Biskup jeszcze nazad puszezony straszliwą, odpowiedzią *potrzeba przykładu*. Wreszcie Hrabia Burden uprzedzon że siostry miłosierdzia od szpitala wojskowego chciały z nim mówić. Gdy weszły, przełożona, młoda nader piękna osoba, rzekła oczy opuściwszy. Generale, dotąd pilnowaliśmy waszych rannych ako braci z których nie iednegośmy uratowały czyliż byś nam odmówił nadgrody darowania życiem iednego, z naszych. — Co słyszę zawołał Hrabia, Eufrazja. Siostra podnosi oczy i poznaie porucznika Wardeck który wroiwszy do ojczyzny uległ życzeniom familji: ożenił się był wedle iej widoków, został Hrabią, zmienił nazwisko ecz miał serce iednakie: nie przestał kochać Eufrazji. Stararz Michał wnet uwolniony a po kampanji francuzkiej Generał owdowiawszy wrocil do Lugdunu i zaslubił Eufrazję

O PRÓŻNOŚCI

Poco siląc się na dowcipne wnioski,
 Truć własne życie zbytecznemi troski,
 Słuchaj rad mędrca co od wieków słynie,
 Próżność próżnością i to wszystko minie.

Czyliś bohater sławny twemi dzieły,
 Czyli cię w górę dostoięństwa wzdeły,
 Czy ci sprzyiają Kastalskie Boginie,
 Próżność próżnością i to wszystko minie

Czyli cię gnębi zwycięzca zuchwały,
 Gwałtem wydziera mąiatek twój cały,
 Rządzi się właśnie jakby w swej dziedzinie,
 Powtarzaj sobie że to wszystko minie.

Czyliś odziany purpurą, szarłatą,
Lub złota chciwy łakomiec bogaty,
Czy Ci maiątek z ładu, morza płynię,
Próżność próżnością i to wszystko minie.

Czyś młody, lubisz psy, konie, parady,
Cierpka Ci cnota, a miłe twe wady,
Toniesz w rozkoszach, ufny w twej dziedzinie,
Myśl oczem lepszem, bo to wszystko minie,
Ten co do szczęścia obojętnie śpieszy,
Ni się zbyt smuci, ani się zbyt cieszy,
Bo zna stan świata że w nim wszystko ginie
Mówi mineło, miia i to minie.

DO ŻONY.

1. Kóchana żono gdy pusta gromada,
Swawolnie płąsa i do gry za siada,
Wzdęta próżnością i pychą,
Choć to przez wielu będzie naganionem,
My ich zostawim w zawodzie szalonym,
I wyniesiem się cicho.
2. Gdy nam nie miłe światowe rozkosze,
Gdy nad ich wrzawę Ty i ja przenoszę,
Pokój i ogień domowy,
Pójdźmy do siebie gdzie ani dłużnicy,
Ani sąsiedzi ani natrętnicy
Nieprzerwą naszej rozmowy.
3. Rzetelne szczęście kto umie szanować,
W własnem ie sercu powinien znajdować,
W spokojnym życia sposobie,
Ten co go błędna uwodzi nauka,
W dalekich kraiach niechaj szczęścia szuka,
My ie znajdziemy przy sobie,

4. Z arki Noego gołąb nie cierpliwy,
Puszcza się lądem, sądzi się szczęśliwy,
Gdy korab z oczu utracą,
Lecz wkrótce w swoich nadzieiach z wiedziony,
Latając wkoło, daremnie znużony,
Znów na most łodzi powraca.
5. Rozpustni związki ślubnemi wzgardzają,
Lecz Ci co dobrze słodycze ich znają,
Widząc przykłady własnemi,
Że dla serc świętym złączonych obrządkiem,
Wspólną miłością, cnotą i rozsądkiem,
Małżeństwo raiem na ziemi.
6. Kiedy kochane obsiadą nas dzieci,
Iak słodko każda godzina uleci,
Wpółród ich zabaw niewinnych,
Zczułem staraniem będziemy je chować,
Kształcić umysły, serca ich prostować,
Tworzyć ludzi dobroczynnych.
7. My im nauki będziemy udzielać;
Oni nam naszą młodość rozweselać,
I wspierać lata schyłone.
Pęd okiem naszym rozniecone cnoty,
I postać ciała i duszy przymioty,
Nadgrodzą prace łożone.
8. Niewiele nam się majątku dostało,
Ale też sami potrzebuem mało,
I brać mogąc, wolim dawać,
Wszak cała sztuka natem się gruntuie,
Nie żądać więcej niż czełek potrzebuie,
I natem umieć przestawać.
9. Piąć się niebędziem wyżej naszej doli,
Lecz każdej chwili co niebo pozwoli,
Użyiemy iak najlepiej,

- Małe nam troski nie zasępią czoła,
Przeciwność w rozpacz wprawić nas zdoła,
Ani pomyślność zaślepi.
10. Niech się bieg życia nad kres nieprzewleka,
Rzadko jest słodkim, schyłek dni człowieka,
Więc gdy się zakończą gody,
Kaźde od stołu wdzięcznem sercem wstanie,
Nie zajrzając że to co po nas zostanie,
Zabierze następcą młody.
11. Tak nierozdzielnie z żoną mą kochaną
Smutku wesela ścieżkę przeplataną,
Przejdziem kroki ostróżnemi,
Porzucim świata zwodnicze koleie,
Bez trwogi żalu i pełni nadzieie,
Złączem się z Ojcy naszymi,
12. Gdy śmierć nad nami roztoczy swe cienie,
Anioł pokoju i czyste sumienie,
Wstręt osłodzą dni straszliwych,
Śmiertelne tutaj zostawując zwłoki,
Nad nie dościgłe wzniosłszy się obłoki,
Wnijdziem w mieszkanie szczęśliwych.

OPIS TELEGRAFU ELEKTRYCZNEGO.

(Przez Pana Ronald.)

Volenti nihil difficile.

Antor tego dzieła opisuie | doświadczenie w którym naboju butelki lejdejskiej iednocześnie komunikowany w przestrzeni ośmiu mil długości. Wykonał to doświadczenie następnym sposobem. Wykopał w ogrodzie rowek 525 stóp długości, w tym rowku umieścił korytwa drewniane a w niem kilka rzędów grubych rurek szklanych przez które przechodził drót przewodnik. Každy koniec tego dróta komunikował z Elektrometrem chiń

skim, i z Machiną Elektryczną. Przy każdym Elektrometrze znajdował się zegar którego cyferblat okręcał się z prędkością igły sekundowej. Ten cyferblat pokryty był blatem mającym ieden otwór, pozwalającym widzieć pojedynczo figury cyferblata. Zegary były nastawione na ieden punkt a drót naelektryzowany. Wyładowawszy ieden koniec dróta w chwili przechodzenia figury pod otworem, gałki elektrometru drugiego końca zbliżały się iednocześnie, i widziano iedną podobną figurę na drugim zegarze. syllabizując i składając znaki tym sposobem otrzymane, można było komunikować słowa, i nawet frazesy całkowite, w iednej minucie.

KRONIKA WYPADKÓW.

(od 15. Marca do 1go. Kwietnia.)

Rossja. Tygodnik petersburgski w liście pism do czytania Następcy Tronu przeznaczonych — Kompanja do prowadzenia handlu solą zawiązana w Pińsku: dyrektorem kompanji Iósef Twardowski.

Ameryka Północna. Towarzystwa do wywołania wódki w Stanach Zjednoczonych w liczbie sześciuset!!!

Polska Olej czyszczony, do palenia, iedzenia, pokostów w Pał. Blanka Nr 461. prepraue Pan Żanillon Butelka iedna Złt. 1 gr. 15. — Hrabia Ory wystawiony w Teatrze Narodowym. — Pelopidowie Tragedja.

Choć się z różami tylko Motyl brata dziś na Buraku do gości przylata. Dołączona iest bowiem do Nru. 65go. Paczka nasienia Buraków cukrowych:

Oby wam tyle wydały słodczy. Ile każdy sobie życzy,

Explication de la gravure No 65. *Chapeau de Satin, Robe de velours. Echarpe de crêpe.*

Objaśnienie ryciny No. 65. Kapelusz atlasowy, Suknia axamitna, Szarła krepowa.

W DRUKARNI PRZY ULICY LESZNO Nro. 660.